

# SESTRY VÝCHODNÍ EVROPY CENTRUM EXCELENCE PRO KONTROLU TABÁKU II



International  
Society of Nurses  
in Cancer Care



ZPRÁVY Z JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ

Zpravodaj č. **4**  
Listopad 2017 – Leden 2018  
EE-COE II

## ČESKÁ REPUBLIKA

Českým zdravotním sestřám Kateřině Křenkové (Malé), Vladislavě Felbrové a Stanislavě Kulované se dostalo poděkování za mimořádné výsledky, kterých v posledních deseti letech od prvních seminářů dosáhly, a to při neúnavném vzdělávání sester v problematice kontroly závislosti na tabáku a krátkého zákroku. Profesorka Eva Králíková se dočkala poděkování za odborné vedení a podporu sester v jejich aktivitách. Od roku 2007 do dnešního dne bylo v České republice vyškoleny 638 zdravotních sester na školitelky kontroly a zvládání závislosti na tabáku.

Pod záštitou Centra pro závislé na tabáku a Společnosti pro léčbu závislosti na tabáku se 8. listopadu 2017 v Praze konala 18. výroční konference nazvaná „**Tabák a zdraví**“. Kateřina Křenková zde představila novinky v aktivitách projektu EE-COE II.

Vladislava Felbrová a Stanislava Kulovaná přednesly 9. listopadu 2017 na mezinárodní vědecké konferenci „Nové trendy“ ve slovenské Trnavě příspěvek pod názvem „**Školení sester v krátkém zákroku – mezinárodní projekt**“.



Večeře k 10. výročí



Kateřina Křenková představuje novinky



Vystoupení Vladislavy Felbrové v Trnavě na Slovensku



## ZPRÁVY Z JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ

### ■ ■ ■ ČESKÁ REPUBLIKA

V rámci Světového dne bez tabáku (16. listopadu 2017) zorganizovaly Vladislava Felbrová a Stanislava Kulovaná další akci pro veřejnost. U jejich stánku se zastavilo 23 zájemců (kuřáků i nekuřáků) o program pomoci lidem, kteří chtějí přestat kouřit, a možnostmi léčby návyku. Zájemcům také doporučovaly Centrum pro závislé na tabáku.

Ve dnech 24. až 26. ledna 2018 se v Praze konala každoroční konference pro onkology „PragueONCO“. Zúčastnilo se jí asi 100 zdravotních sester. Český tým se na konferenci prezentoval třemi příspěvky:

1. Profesorka Eva Králíková se zaměřila na téma „**Léčba závislosti na tabáku po diagnóze rakoviny**“.
2. Vladislava Felbrová představila projekt EE-COE II pod titulem „**Mezinárodní projekt – vzdělávání sester v pomoci kuřákům**“.
3. Eva Roubíčková hovořila na téma „**Vliv kouření na propuknutí a léčbu rakoviny**“.



Vladislava Felbrová a Stanislava Kulovaná ve stánku pro veřejnost



Eva Roubíčková na konferenci „PragueONCO“

## ♥ MAĎARSKO

V prosinci 2017 a lednu 2018 realizovali svůj program úspěšní účastníci projektu mini-grantů EE-COE. Na informační schůzce 26. ledna se o své zkušenosti, strasti a výsledky podělili:

- Anita Forgó za onkologické oddělení Zdravotního centra maďarských ozbrojených sil (Budapešť)
- Dr. Liza Bártfai za Alžbětinu fakultní nemocnici a rehabilitační ústav (Šoproň)
- Edit Karászi za Univerzitní nemocnici a kliniku pro ambulantní pacienty, rehabilitační zařízení (Debrecín)
- Julianna Galamb za Státní čongrádskou župní nemocnici pro plicní onemocnění (Deszk)
- Paní Zádor za Univerzitní nemocnici a kliniku pro ambulantní pacienty, rehabilitační zařízení (Debrecín)

Účastníci shrnuli své obvyklé úkoly a demonstrovali propojení programu projektu s jejich prací. Pro většinu z nich je v různém zdravotnickém prostředí pomoc lidem, kteří

se snaží přestat kouřit (ať proto, že musí, nebo proto, že chtějí), běžnou profesní praxí. Dosavadní zkušenosti jim pomohly uvědomit si, že zkušenosti získané touto praxí je třeba předávat dalším kolegyním – zdravotním sestřám.

Účastníci se ve velké míře shodli na tom, že jejich školení se účastnily – někdy nečekaně – nadšené kolegyně. S podporou se setkávali také od přímých nadřízených i vedení svých institucí. Příznivé postoje lze také chápat jako formu odborného uznání. Úkoly, kterým se věnovali v rámci projektu, se projeví také zvýšením jejich nadšení, profesní zdatnosti, organizačních schopností a sebedůvěry. Jedné účastnici se nepodařilo získat podporu vedení, proto ve snaze dosáhnout na cíle mini-grantů zúžila okruh svých školení.

## ZPRÁVY Z JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ

### ■ ■ ■ MAĎARSKO

Souhrn zkušeností a poznatků z realizace projektu a jednání informačních schůzek lze formulovat takto:

- Znalosti zdravotních sester o pomoci pacientům přestat kouřit je třeba pravidelně aktualizovat a obnovovat tak jejich povědomí o úkolech a schopnost promítat poznatky do každodenní praxe. Znalosti je třeba šířit v celém okruhu zdravotníků.
- V rámci projektu se opět potvrdilo, že zdravotní sestry, které kouří, mají znatelně omezenou schopnost pomáhat pacientům přestat kouřit. Je důležité zvyšovat informovanost sester, v jejichž náplni práce je pomoc pacientům přestat kouřit, a to bez ohledu na to, zda ony samy kouří nebo ne. Je ale zřejmé, že je třeba věnovat větší pozornost podpoře sester v jejich snaze přestat kouřit.
- I v zařízeních s dobrým informačním a vzdělávacím systémem je potřebná pravidelná a těsná spolupráce se sestrami, které musí umět prakticky reagovat na otázky a problémy pacientů.
- Je důležité získat podporu nadřízených a vedení instituce pro pokračování školení zdravotních sester a fungování informačního a vzdělávacího systému.
- Ukazuje se potřeba rozšíření podpory zdravotníků zajišťujících pomoc pro lidi, kteří přestávají kouřit, o odborníky v psychologické a praktické sféře. Praktické zkušenosti a výsledky případových studií je možné pravidelně zveřejňovat ve zpravodaji



Informační schůzka k mini-grantům 26. ledna 2018



Úspěšní účastníci mini-grantů EE-COE s maďarským týmem COE

ZPRÁVY Z JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ

# MOLDÁVIE

Ve spolupráci s Odborným centrem pro kontrolu závislosti na tabáku pro východoevropské sestry a Mezinárodní společností sester v onkologické péči organizovala Asociace moldavských sester v době mezi 27. 12. 2017 a 20. 1. 2018 workshop nazvaný „**Rozvoj odbornosti sester pro léčbu závislosti na tabáku**“. Celkem 69 školitelů (23, 26 a 20 sester) prošlo školením léčby závislosti na tabáku. Jejich úkolem bude na pracovištích školit další zdravotníky o problematice nebezpečnosti kouření.



*Elena Stempovscaia, moldavská hlavní sestra, zahajuje workshop 27. 12. 2017*



*Maria Munteanu, moldavská konzultantka pro EE-COE II, přednáší na workshopu 19. 1. 2018*



*Účastníci workshopu 20. 1. 2018 se závěrečným osvědčením*

Další významnou akci organizovala Ecaterina Scoarță, jedna z účastnic školení (školitelů) ze 6. října 2017. U příležitosti Národního dne boje proti kouření (16. listopadu) zorganizovala Ecaterina Scoarță pro studenty a učitele Odborného centra lékařství a farmacie R. Pacala v Kišinevě krátké shromáždění na téma „**Přestaň kouřit – bude čistší vzduch**“. Akce se zúčastnil také Varfolomei Calmic, vedoucí odboru kontroly závislosti na tabáku Národního centra veřejného zdraví, který přednesl statistické údaje o uživatelích tabáku v Moldávii, důsledcích návyků a informace o odvykání kouření. V hale hlavní budovy se rozdávaly tematické letáky a na informačních panelech byly prezentovány údaje o vlivu kouření a informace vybízející veřejnost ke zdravějšímu životnímu stylu.



*Přestaň kouřit – bude čistší vzduch, 16. listopadu 2017*



## ZPRÁVY Z JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ

# SLOVINSKO

Od listopadu 2017 byly zorganizovány dva workshopy, kterých se zúčastnilo celkem 40 registrovaných sester ze všech tří úrovní zdravotnické péče. Hodnocení obou workshopů ukazuje vynikající výsledky: Účastnice byly mimořádně spokojené s průběhem i tematickým zaměřením. První workshop proběhl 24. listopadu 2017 na lékařské fakultě Angely Boškin, druhý 19. ledna 2018 v obvodním zdravotnickém centru Kranj.



*Slovinská hlavní sestra Sanela Pivac na druhém pracovním školení 19. ledna 2018 v Kranj*

V rámci mini-grantů probíhaly akce zaměřené na kontrolu závislosti na tabáku.

Registrované sestry byly v rámci e-learningu opakovaně zvány k účasti na akcích e-tříd.

Studenti se v rámci Dne bez kouření zaměřili na několik akcí informujících o vlivech kouření cigaret na zdraví. Patřilo mezi ně rozdávání letáků s informacemi o vlivu kouření na zdraví (distribučováno v obchodním domě), vytváření plakátů o omezování závislosti na tabáku a kampaň s heslem „**Vyměňte cigaretu za ovoce**“. Reakce účastníků byly výborné.

Mezi studenty se díky letákům a plakátům o omezování závislosti na tabáku podařilo zvýšit míru vědomostí o vlivech kouření na zdraví.

Čtvrtého prosince 2017 byl na internetové stránce lékařské fakulty Angely Boškin [www.fzj.si/blog/2017/12/04/promocija-nekajenja-medicinske-sestre/](http://www.fzj.si/blog/2017/12/04/promocija-nekajenja-medicinske-sestre/) zprovozněn blog, jehož obsahem je mj. článek „Role sester a zdravotníků v podpoře prevence kouření“. Článek pojednává o tom, „proč návyk kouření sester a dalších zdravotníků snižuje možnosti zavádět v populaci opatření na omezování závislosti na tabáku a brzdí potlačování závislosti kuřáků na tabáku“. Organizace navrhla konkrétní opatření na tlumení kuřáckého návyku mezi sestrami a ostatními zdravotníky. Projekt kontroly závislosti na tabáku se podařilo prezentovat na internetové stránce.

Na základě zjištění rozsáhlého průzkumu prevalence kouření mezi sestrami a ostatními zdravotníky se jeví jako zásadní zvyšování uvědomění, odpovědnosti a informovanosti zdravotníků o nekuřáckém chování a vzdělávání pacientů o možnostech přestat kouřit pomocí různých metod. Průřezová celostátní studie mezi slovinskými porodními asistentkami a sestrami, které představují největší skupinu zdravotníků, odhalila, že kouření je v této profesní skupině stále velmi rozšířené, a může být překážkou při dosahování profesních cílů, při práci na prevenci kouření a pomoci kuřákům přestat kouřit.

Lékařská fakulta si je vědoma významu podpory prevence kouření a potřeby prosazovat nekuřáctví jako součást vzdělávacího procesu.



*Studenti lékařské fakulty Angely Boškin pomáhají u veřejnosti zvyšovat informovanost o škodlivosti kouření*

## ZPRÁVY Z JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ

# RUMUNSKO

V bukurešťském hotelu Ibis se 11. listopadu 2017 konala celostátní konference pod názvem „Kvalita péče“. Zúčastnilo se jí 120 lidí (zdravotnických pedagogů, sester a studentů vyšších zdravotnických škol a univerzit z celé země).

Na konferenci bylo předneseno téma „Následky kouření u diabetických pacientů“ a přítomní odborníci byli seznámeni s aktuálním postupem projektu „EE-COE II – školení sester v péči při omezování závislosti na tabáku“, jednotlivými kroky projektu, akcemi (workshopy, veřejnými akcemi, e-learningem, šířením informací) a s dosavadními výsledky projektu. Účastníkům konference byly rozdány informační materiály o zásadách pro práci sester při omezování závislosti na tabáku.



Celostátní konference v Bukurešti

Dne 24. listopadu 2017 se v Piatra Neamt konal třetí workshop a školení vedoucích sester o závislosti na tabáku. Místem konání byla zasedací síň župní nemocnice v Piatra Neamt. Lektorkami byly Ecaterina Gulie a Viorica Olaru. Celkem 24 sester získalo od Asociace rumunských sester osvědčení o absolvování. Workshop byl opravdu interaktivní. Po skončení workshopu měly sestry možnost naučit se a zkusit si měření hladin CO ve vydechaném vzduchu.

Za všechnu pomoc zaslouží velký dík hostitelka, kolegyně a dlouholetá členka Rumunské asociace sester Lăcrimioara Vicu, ředitelka úseku ošetrovatelské péče v nemocnici v Piatra Neamt.



Třetí workshop v Piatra Neamt

Dne 24. listopadu 2017 se v sále župní rady v Piatra Neamt konal (veřejný) seminář na téma „Jak přestat kouřit“. Zúčastnilo se ho 50 studentek, ředitel a učitelé státní zdravotnické školy, na část programu také prefekt župy Neamt. Jeho náplní byla tři témata: Kouření a onkologie, epidemiologie závislosti na tabáku, expozice tabákového kouře a omezování závislosti na tabáku, závislost na tabáku ve zvláštních skupinách – těhotných žen, dospívajících, osob trpících vícečetnou závislostí, duševně nemocných.



Veřejná akce v Piatra Neamt



## ZPRÁVY Z JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ

# 👤 SLOVENSKO

V Bratislavě proběhl 20. listopadu 2017 workshop na téma „**Sestry pomáhají kuřákům přestat**“. Workshop vedl Mgr. Gabriel Bálint. Ze 13 původně přihlášených sester se akce bohužel zúčastnily jen čtyři.

V Nitře se 4. prosince konal druhý workshop, který vedla Iveta Nohavová z České republiky. Zúčastnilo se 14 sester s pozoruhodným zájmem o diskutovanou problematiku a tematické zaměření akce. K projektu se postavily velmi pozitivně.



Druhý workshop v Nitře, 4. prosince 2017

## POZNATKY Z PRVNÍHO ROKU PROJEKTU EE-COE II

Oproti původně plánovanému počtu (40) bylo sester, které se akcí skutečně zúčastnily, málo. Příkladem byla i akce v Levicích 11. ledna 2018, vedená Bc. Barborou Abrmanovou, současnou vedoucí projektu na Slovensku. Kvůli velkému počtu omluvených pro nemoc musí být akce přesunuta na jiný termín, pravděpodobně na květen 2018.

Slovenský tým však na podzim odvedl velký kus práce na editaci příruček pro sestry, které se účastní a pracují na projektu. V prosinci se podařilo vydat 2000 výtisků. Připraveny byly také vzdělávací materiály na webináře a e-learning. Kvůli technickým potížím bylo spuštění webinářů několikrát odloženo, což způsobilo prodlevu také v e-learningu. Vyvrcholením úsilí bude doplnění slovenského e-learningu o audiodidaktické testy a spuštění v nejbližších týdnech.



**Projekt Centra excelence pro sestry východní Evropy v kontrole tabáku II je možný díky grantunadace Bristol-Myers Squibb, uděleného Společnosti pro léčbu závislosti na tabáku.**